

1188**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW**

z dnia 13 sierpnia 2002 r.

w sprawie wyłączenia określonych porozumień specjalizacyjnych i porozumień badawczo-rozwojowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319, z 2001 r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 129, poz. 1102) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakie muszą być spełnione, aby porozumienia zawierane między przedsiębiorcami będącymi konkurentami lub między przedsiębiorcami niebędącymi konkurentami zostały uznane za wyłączone spod zakazu, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) klauzule, których występowanie w porozumieniu nie uznaje się za naruszenie art. 5 ustawy (klauzule dozwolone);
- 3) klauzule, których występowanie w porozumieniu stanowi naruszenie art. 5 ustawy (klauzule niedozwolone);
- 4) okres obowiązywania wyłączenia.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) działalność badawczo-rozwojowa — pozyskiwanie know-how w odniesieniu do produktów lub procesów, prowadzenie analiz teoretycznych, systematycznych studiów lub doświadczeń, włączając w to produkcję doświadczalną, próby techniczne produktów lub procesów, tworzenie niezbędnych udogodnień w tym zakresie oraz pozyskiwanie praw własności intelektualnej i przemysłowej w odniesieniu do wyników prac;
- 2) towar objęty porozumieniem — towar powstały w wyniku wspólnej działalności badawczo-rozwojowej bądź wytworzony lub dostarczony w związku z zastosowaniem procesu objętego porozumieniem;
- 3) proces objęty porozumieniem — technologie lub metody postępowania powstałe w wyniku wspólnej działalności badawczo-rozwojowej;
- 4) wykorzystanie wyników:
 - a) produkcję lub dystrybucję towarów objętych porozumieniem,
 - b) zastosowanie procesów objętych porozumieniem,
 - c) przeniesienie praw własności intelektualnej i przemysłowej,

d) udzielenie licencji na prawa, o których mowa w lit. c, lub

e) udostępnianie know-how wymaganego do takiej produkcji lub zastosowania;

5) wspólne wykonywanie lub wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej — sytuację, w której działalność ta jest:

a) wykonywana przez wspólny zespół osób, wspólną jednostkę organizacyjną lub wspólnego przedsiębiorcę,

b) wspólnie powierzona innemu podmiotowi,

c) rozdzielona między strony porozumienia w formie specjalizacji badań naukowych, prac rozwojowych, działalności innowacyjnej, produkcji lub dystrybucji;

6) know-how — nieopatentowane, nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne lub technologiczne, lub zasady organizacji i zarządzania, co do których podjęto działania zmierzające do zapobieżenia ich ujawnieniu, jeżeli stanowią one całość lub część określonych informacji praktycznych wynikających z doświadczeń, przeprowadzonych badań lub testów, niezbędnych do wytworzenia lub wykorzystania towarów objętych porozumieniem;

7) wyłączenie — wyłączenie spod zakazu, o którym mowa w art. 5 ustawy.

§ 3. 1. Wyłączeniu podlegają zawierane między dwoma lub więcej przedsiębiorcami porozumienia:

1) specjalizacyjne w sprawie:

a) specjalizacji jednostronnej, na mocy których jedna ze stron zobowiązuje się do zaprzestania lub zaniechania produkcji określonych towarów i do nabywania ich od drugiej strony lub pozostałych stron, które zobowiązują się towary te produkować i dostarczać,

b) specjalizacji wzajemnej, na mocy których strony wyrażają zgodę na zasadach wzajemności na zaprzestanie lub zaniechanie produkcji określonych, lecz różnych towarów, oraz zobowiązują się do nabywania tych towarów od pozostałych stron porozumienia, które akceptują ich dostarczenie,

c) wspólnej produkcji, na mocy których strony zobowiązują się wspólnie produkować określone towary;

2) badawczo-rozwojowe w sprawie:

a) wspólnego wykonywania działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów oraz wspólnego wykorzystywania wyników tej działalności,

- b) wspólnego wykorzystywania wyników działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów, prowadzonej wspólnie na podstawie porozumienia zawartego wcześniej między tymi samymi stronami,
- c) wspólnego wykonywania działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów, z wyłączeniem wspólnego wykorzystywania wyników tej działalności.

2. Wyłączenie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się także do klauzul zawartych w porozumieniach specjalizacyjnych lub badawczo-rozwojowych, które nie stanowią głównego przedmiotu tych porozumień, ale są bezpośrednio z nimi związane i są niezbędne do ich wykonywania, takich jak:

- 1) klauzule dotyczące udostępniania lub korzystania z praw własności intelektualnej i przemysłowej w ramach specjalizacji;
- 2) zobowiązania do nieprowadzenia przez okres wykonywania porozumienia, niezależnie lub razem z innymi stronami, działalności badawczo-rozwojowej w obszarze, którego porozumienie dotyczy, lub w obszarze ściśle z nim związanym.

3. Wyłączenia określonego w ust. 1 pkt 1 lit. a nie stosuje się do porozumień zawieranych między przedsiębiorcami niebędącymi konkurentami.

Rozdział 2

Warunki dopuszczalności wyłączenia

§ 4. 1. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, stosuje się, jeżeli łączny udział stron porozumienia specjalizacyjnego i ich grup kapitałowych w rynku właściwym nie przekracza 20% dla każdego z towarów objętych specjalizacją, z zastrzeżeniem przepisu § 5 ust. 1 i 3.

2. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się, jeżeli łączny udział stron porozumienia badawczo-rozwojowego i ich grup kapitałowych w rynku właściwym nie przekracza 25% dla każdego z towarów, który ma być ulepszony lub zastąpiony przez towar objęty porozumieniem, z zastrzeżeniem przepisu § 5 ust. 2 i 3.

3. Jeżeli porozumienie zostało zawarte między przedsiębiorcami niebędącymi konkurentami, wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, stosuje się przez okres wykonywania działalności badawczo-rozwojowej, bez względu na łączny udział stron porozumienia w rynku właściwym. Jeżeli wyniki działalności badawczo-rozwojowej są wspólnie wykorzystywane, wyłączenie ma zastosowanie przez dalsze 5 lat od dnia, w którym towary objęte porozumieniem zostały po raz pierwszy wprowadzone do obrotu.

§ 5. 1. Jeżeli udział w rynku, o którym mowa w § 4 ust. 1:

- 1) nie przekracza 20%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej tej wielkości, nie przekraczając jednak 25%, wyłączenie, o którym mowa w § 3

ust. 1 pkt 1 i ust. 2, stosuje się przez okres dwóch lat kalendarzowych następujących po upływie roku, w którym próg 20% został przekroczony po raz pierwszy;

- 2) nie przekracza 20%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej 25%, wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, stosuje się przez okres jednego roku kalendarzowego następującego po upływie roku, w którym próg 25% został przekroczony po raz pierwszy.

2. Jeżeli udział w rynku, o którym mowa w § 4 ust. 2:

- 1) nie przekracza 25%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej tej wielkości, nie przekraczając jednak 30%, wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się przez okres dwóch lat kalendarzowych następujących po upływie roku, w którym próg 25% został przekroczony po raz pierwszy;
- 2) nie przekracza 25%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej 30%, wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się przez okres jednego roku kalendarzowego następującego po upływie roku, w którym próg 30% został przekroczony po raz pierwszy.

3. Okres wyłączeń, o których mowa w ust. 1 i 2, nie może łącznie trwać dłużej niż dwa kolejne lata kalendarzowe.

§ 6. 1. Udział w rynku, o którym mowa w § 4 i 5, oblicza się na podstawie wartości sprzedaży. Jeżeli dane dotyczące wartości sprzedaży nie są dostępne, udział w rynku przedsiębiorców uczestniczących w porozumieniu oblicza się na podstawie innych wiarygodnych informacji rynkowych, w tym informacji o ilości towarów będących przedmiotem sprzedaży.

2. Udział w rynku oblicza się na podstawie danych dotyczących roku kalendarzowego poprzedzającego rok zawarcia porozumienia.

3. Przy obliczaniu udziału w rynku nie uwzględnia się sprzedaży dokonywanej między przedsiębiorcami należącymi do jednej grupy kapitałowej.

§ 7. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się, jeżeli:

- 1) wszystkie strony porozumienia mają dostęp do wyników wspólnej działalności badawczo-rozwojowej do celów dalszych badań lub wykorzystania ich wyników; jednakże strony, które prowadzą działalność badawczo-rozwojową na zasadzie zarobkowego świadczenia usług, a dla których wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej nie stanowi głównego przedmiotu działalności, mogą wyrazić zgodę na ograniczenie wykorzystania wyników działalności badawczo-rozwojowej tylko do celów dalszych badań;
- 2) każda ze stron porozumienia pozostaje niezależna w zakresie wykorzystania wyników wspólnej działalności badawczo-rozwojowej lub istniejącego wcześniej know-how niezbędnego do wykorzysta-

nia tych wyników, jeżeli porozumienie przewiduje wyłącznie wspólne prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej; jeżeli strony porozumienia nie są konkurentami, prawo wykorzystania wyników działalności badawczo-rozwojowej może być ograniczone do jednego lub więcej technicznych obszarów zastosowania;

- 3) wspólne wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej dotyczy wyłącznie wyników chronionych przez prawa własności intelektualnej i przemysłowej lub stanowiących know-how, które istotnie przyczyniają się do postępu technicznego lub gospodarczego, przy czym wyniki te muszą być decydujące dla wytwarzania towarów lub procesów objętych porozumieniem;
- 4) od przedsiębiorców zobowiązanych do wytwarzania w formie specjalizacji produkcji wymaga się realizacji zamówień na dostawy pochodzące od wszystkich stron porozumienia, z wyjątkiem sytuacji, gdy porozumienie przewiduje także wspólną dystrybucję.

Rozdział 3

Klauzule dozwolone

§ 8. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, stosuje się do klauzul ograniczających konkurencję w porozumieniach specjalizacyjnych, polegających w szczególności na:

- 1) zobowiązaniu stron porozumienia do niezawierania z osobą trzecią porozumień specjalizacyjnych obejmujących towary takie same lub uznawane przez nabywców za substytuty;
- 2) zobowiązaniu stron porozumienia do wyłącznej dostawy lub wyłącznego zakupu towarów objętych specjalizacją;
- 3) zobowiązaniu stron porozumienia do zaprzestania samodzielnej sprzedaży towarów objętych specjalizacją, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, z jednoczesnym ustanowieniem klauzuli o wspólnej dystrybucji lub powierzeniu dystrybucji wskazanej osobie trzeciej na zasadach wyłączności, pod warunkiem że ta osoba trzecia nie jest ich konkurentem na rynku właściwym;
- 4) w przypadku, o którym mowa w pkt 3, określeniu kierunków sprzedaży oraz cen pobieranych od bezpośrednich klientów;
- 5) uzgodnieniu przez strony porozumienia ilości towarów objętych specjalizacją, w przypadku specjalizacji, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. b, lub ustaleniu zdolności produkcyjnej i wielkości produkcji, w przypadku specjalizacji, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c;
- 6) zobowiązaniu stron porozumienia do zapewnienia minimum zapasów dla towarów objętych specjalizacją oraz części zamiennych do nich;
- 7) zobowiązaniu stron porozumienia do przestrzegania minimalnych standardów jakości towarów objętych specjalizacją;

- 8) zobowiązaniu stron porozumienia do zapewnienia klientom usług serwisowych dla towarów objętych specjalizacją.

§ 9. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się do klauzul ograniczających konkurencję w porozumieniach badawczo-rozwojowych, polegających w szczególności na:

- 1) ustaleniu kierunków produkcji, jeżeli wykorzystanie wyników działalności badawczo-rozwojowej obejmuje wspólne wytwarzanie towarów objętych porozumieniem;
- 2) określaniu kierunków sprzedaży oraz cen pobieranych od bezpośrednich klientów, jeżeli wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej obejmuje wspólną dystrybucję towarów objętych porozumieniem;
- 3) zobowiązaniu do nabywania towarów objętych porozumieniem wyłącznie od stron, wspólnych jednostek lub przedsiębiorców albo osób trzecich, którym wspólnie powierzono produkcję (klauzula dotycząca specjalizacji);
- 4) zobowiązaniu do przekazywania know-how niezbędnego do wykonywania programu działalności badawczo-rozwojowej lub do wykorzystywania jego wyników;
- 5) zobowiązaniu do niekorzystania z know-how otrzymanego od drugiej strony do celów innych niż wykonywanie programu działalności badawczo-rozwojowej oraz do wykorzystania jego wyników;
- 6) zobowiązaniu do uzyskania i utrzymania w mocy praw własności intelektualnej i przemysłowej na towary lub procesy objęte porozumieniem;
- 7) zobowiązaniu do informowania pozostałych stron o naruszeniu ich praw własności intelektualnej i przemysłowej, do podjęcia środków prawnych przeciw naruszającym prawa, do pomocy w każdym przypadku podjęcia takich środków lub udziału w kosztach z tym związanych;
- 8) zobowiązaniu do uiszczania opłat licencyjnych lub wykonywania usług na rzecz innych stron w celu zrekompensowania nierównych wkładów do wspólnej działalności badawczo-rozwojowej lub nierównego wykorzystywania ich wyników;
- 9) zobowiązaniu do dzielenia się opłatami licencyjnymi otrzymanymi od osób trzecich z pozostałymi stronami;
- 10) zobowiązaniu do dostarczania innym stronom minimalnych ilości towarów objętych porozumieniem i dochowywania minimalnych standardów jakości;
- 11) zobowiązaniu do zachowania w tajemnicy know-how otrzymanego lub wspólnie rozwiniętego w ramach programu działalności badawczo-rozwojowej, także po wygaśnięciu porozumienia.

Rozdział 4

Klauzule niedozwolone

§ 10. Wyłączenia, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, nie stosuje się do porozumień specjalizacyj-

nych, które bezpośrednio lub pośrednio, samodzielnie lub w powiązaniu z innymi czynnikami zależnymi od stron, mają na celu:

- 1) ustalanie cen sprzedaży osobom trzecim towarów objętych specjalizacją;
- 2) ograniczanie produkcji lub sprzedaży towarów objętych specjalizacją;
- 3) podział rynków zbytu towarów objętych specjalizacją.

§ 11. Wyłączenia, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, nie stosuje się do porozumień badawczo-rozwojowych, które bezpośrednio lub pośrednio, samodzielnie lub w powiązaniu z innymi czynnikami zależnymi od stron, mają na celu:

- 1) ustalanie cen sprzedaży towarów objętych porozumieniem osobom trzecim;
- 2) ograniczanie produkcji lub sprzedaży towarów objętych porozumieniem;
- 3) ograniczenie kręgu odbiorców, którzy mogą być zopatrywani po upływie 5 lat od wprowadzenia na rynek po raz pierwszy towarów objętych porozumieniem;
- 4) ograniczanie swobody uczestnictwa stron porozumienia w prowadzeniu działalności badawczo-rozwojowej samodzielnie lub we współpracy z osobami trzecimi w innej dziedzinie niż objęta porozumieniem — w czasie trwania tej działalności bądź w tej samej dziedzinie — po jej zakończeniu;
- 5) zakaz podważania, po zakończeniu działalności badawczo-rozwojowej, ważności praw własności intelektualnej i przemysłowej, istotnych dla tej działalności, którymi strony dysponują; nie narusza to możliwości wypowiedzenia porozumienia badawczo-rozwojowego w przypadku, gdy jedna ze stron

kwestionuje ważność takich praw własności intelektualnej i przemysłowej;

- 6) zakaz podważania, po wygaśnięciu porozumienia badawczo-rozwojowego, ważności praw własności intelektualnej i przemysłowej, którymi strony dysponują, chroniących wyniki działalności badawczo-rozwojowej;
- 7) zobowiązanie do nieudzielenia osobom trzecim licencji do wytwarzania towarów objętych porozumieniem lub zastosowania procesów objętych porozumieniem, jeżeli wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej przez przynajmniej jedną ze stron nie jest przewidziane lub nie jest wykonywane.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 12. 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się także do porozumień zawartych przed dniem jego wejścia w życie.

2. Jeżeli w przypadku porozumień, o których mowa w ust. 1, przekroczenie progów udziału w rynku, o których mowa w § 5 ust. 1 i 2, nastąpiło przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, przyjmuje się, że miało ono miejsce po raz pierwszy w dniu jego wejścia w życie.

§ 13. Rozporządzenie obowiązuje do dnia 31 grudnia 2007 r.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *L. Miller*